Herengracht 23
2511 EG Den Haag
telefoon (070) 888 12 12
www.ipo.nl

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. mevrouw drs. S. van Veldhoven-van der Meer
Postbus 20901
2500 EX 's-GRAVENHAGE

Interprovinciaal Overleg

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
---	---	MTH 10849/2021	3 juni 2021

onderwerp
IPO reactie Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven 2020

Geachte mevrouw Van Veldhoven,

Met interesse hebben de gezamenlijke provincies kennisgenomen van de 'Monitor naleving en handhaving Brzo bedrijven 2020' (verder te noemen: de monitor), opgesteld door BRZO+. Met deze brief geven wij namens de gezamenlijke provincies onze reactie op de monitor, vanuit onze rol van bevoegd gezag Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) bij bedrijven die vallen onder het Besluit risico zware ongevallen (Brzo-bedrijven). In het kader van de bestuurlijke agenda MTH van de gezamenlijke provincies is één van onze speerpunten om met de Brzo-omgevingsdiensten te excelleren in de uitvoering van de VTH-taken. Proactief inzetten op toezicht en handhaving van complexe risicovolle bedrijven maakt hier deel van uit en draagt bij aan de doorontwikkeling van het VTH-stelsel.

Vanuit deze verantwoordelijkheid zetten de provincies zich door middel van een programmatische aanpak in om toezicht en handhaving bij Brzo-bedrijven te verbeteren. De monitor geeft ons belangrijke informatie om onze inzet te bepalen en daarmee informatiegestuurd en risicogericht te kunnen werken.

De Brzo-inspecteurs hadden in 2020 te maken met beperkingen als gevolg van de Corona-pandemie. Wij zijn trots op onze inspecteurs, die er ondanks deze beperkingen voor zorgden dat alle Brzo-bedrijven die in 2020 geïnspecteerd moesten worden, ook daadwerkelijk (fysiek) zijn geïnspecteerd.

Over de gehele lijn laat de monitor 2020 zien dat het naleefgedrag door de bedrijven licht verbeterd is ten opzichte van 2019. Wij lichten er twee punten van aandacht uit:

Inlichtingen bij : Paulien Maarleveld
Email : pmaarleveld@ipo.nl
Bijlagen : 2

- Wij zien dat het aantal overtredingen in de zwaarste categorie 1 (zware overtreding) is afgenomen van acht naar drie. Anders dan voorgaande jaren, waar alle categorie 1 overtredingen betrekking hadden op arbeidsveiligheid, zien we in 2020 twee zware overtredingen op het gebied van omgevingsveiligheid, die onder de verantwoordelijkheid van het Wabo bevoegd gezag vallen. Er is door de inspecteurs direct ingegrepen waardoor onmiddellijk gevaar werd weggenomen. Voor beide overtredingen is een dwangsomprocedure gestart en één bedrijf is ook onder 'verscherpt toezicht' gesteld.
- Wij zien tot ons genoegen dat het naleefgedrag door de Brzo-bedrijven over het geheel licht is verbeterd. Zo zijn er in vergelijking met 2019 meer Brzo-bedrijven met geen of alleen lichte overtredingen. Ook zijn er in totaliteit minder overtredingen geconstateerd. Wij blijven ons, in nauwe afstemming met de BRZO+ partners, onverminderd inzetten om het naleefgedrag van de regels die zijn vastgelegd in het Brzo 2015 door de bedrijven verder te bevorderen.

Graag blijven wij met u in gesprek over het verhogen van de veiligheid en een heldere en transparante informatievoorziening rondom de naleving en handhaving bij Brzo-bedrijven.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG

P.G.G. Hilhorst
algemeen directeur

Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven 2020

BRZOPLUS.NL

BRZO+

Inhoudsopgave

BRZO+ Monitor 2020 in beeld 3

Samenvatting 4

1. Inleiding 5
1.1 Aanleiding 5
1.2 Brzo 2015 en Rrzo 5
1.3 Brzo-inspectiepraktijk en handhaving 5
1.4 Brzo-inspectiepraktijk tijdens coronapandemie 5
1.5 Reikwijdte en beperkingen monitor 5
1.6 Leeswijzer 6

2. Algemene gegevens en inspecties 7
2.1 Aantal actieve Brzo-bedrijven 7
2.2 Geografische verdeling van de Brzo-bedrijven en verdeling over de branches 7
2.3 Aantal geïnspecteerde bedrijven 9
2.4 Aantal inspecties per regio en per toezichthouder 10

3. Naleving Brzo-bedrijven 11
3.1 Naleving door de bedrijven 11
3.2 Bedrijven met overtredingen 11
3.3 Indeling bedrijven naar ernst van de overtredingen 12
3.4 Overtredingen in relatie tot de branche 13
3.5 Aantal en ernst van de overtredingen 13
3.6 Overtredingen per inspectieonderwerp 14

4. Handhaving door de toezichthouders 16
4.1 Bestuursrechtelijke handhaving 16
4.2 Strafrechtelijke handhaving 16

Bijlage 1: Begrippen en afkortingen 17

Bijlage 2: Brzo 2015 en Rrzo 20

Bijlage 3: Inspectiepraktijk en handhaving 21

BRZO+ Monitor 2020 in beeld

407 actieve Brzo-bedrijven

- 265 hogedrempelbedrijven
- 142 lagedrempelbedrijven

BEDRIJVEN

384 Brzo-bedrijven geïnspecteerd

- 238 met overtredingen
- 146 zonder overtredingen

238 Brzo-bedrijven met overtredingen

- 152 met lichte overtredingen
- 83 met lichte en middelzware overtredingen
- 3 met zware overtreding

Stand op 1 maart 2021

- bij 55 bedrijven alle overtredingen opgeheven
- bij 166 bedrijven handhaving in uitvoering
- bij 17 bedrijven handhaving nog niet gestart

INSPECTIES

461 Brzo-inspecties uitgevoerd

- 349 aangekondigd
- 48 deels aangekondigd
- 64 onaangekondigd

761 totaal aantal overtredingen

- 580 lichte overtredingen
- 178 middelzware overtredingen
- 3 zware overtreding

Stand op 1 maart 2021

- 213 overtredingen opgeheven
- 468 overtredingen; handhaving in uitvoering
- 80 overtredingen; handhaving nog niet gestart

Samenvatting

Dit is de tiende editie van de Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven, gebaseerd op de resultaten van Brzo-inspecties uit 2020.

De monitor presenteert de resultaten van Brzo-inspecties. Een Brzo-inspectie is een veiligheidsinspectie bij een Brzo-bedrijf. Tijdens de Brzo-inspectie worden in een steekproef het veiligheidsmanagementsysteem van het bedrijf en de genomen maatregelen doorgelicht en gecontroleerd of hiermee de veiligheid wordt gewaarborgd. De regels zijn vastgelegd in het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015).

De Brzo-inspectie wordt in de meeste gevallen uitgevoerd door toezichthouders van Brzo-omgevingsdiensten, Inspectie SZW en de veiligheidsregio's. Maar ook waterkwaliteitsbeheerders en Staatstoezicht op de Mijnen voeren Brzo-inspecties uit. De Brzo-toezichthouders werken samen binnen het landelijk samenwerkingsverband BRZO+.

In 2020 waren in Nederland 407 Brzo-bedrijven actief. Het aantal is in vergelijking met 2019 met 2 gestegen.

Corona
Vanwege de uitbraak van het coronavirus zijn de Brzo-inspecties in 2020 anders georganiseerd. Het vooroverleg, het beoordelen van documenten, het bespreken van de rapportage en de close-out van de inspectie gebeurden via videobellen of telefoneren. Bij het merendeel van de bedrijven volgde een fysieke inspectie ter verificatie en controle.

Inspecties
Van de hogedrempelbedrijven is 97% tenminste één keer geïnspecteerd. De overige 3% is vanwege een geoorloofde reden niet geïnspecteerd. Hiermee is aan de wettelijke verplichting voldaan.
Voor alle lagedrempelbedrijven is aan de wettelijke verplichting voldaan om minimaal eens per drie jaar te worden geïnspecteerd.
Bij de Brzo-bedrijven zijn in totaal 461 inspecties uitgevoerd. 86% van alle inspecties werd vooraf aangekondigd bij de bedrijven. Daarvan had 12% ook een onaangekondigd inspectiedeel. 14% van de inspecties werd niet aangekondigd.

Bedrijven
Er zijn 384 Brzo-bedrijven geïnspecteerd. Bij 38% van deze bedrijven (146) zijn geen overtredingen geconstateerd. Ten opzichte van 2019 is dit een toename van 5%. Bij 40% van de geïnspecteerde bedrijven (152) zijn uitsluitend overtredingen van de lichtste categorie geconstateerd. Dat betekent dat er in totaal bij 78% van de geïnspecteerde bedrijven geen of lichte overtredingen zijn geconstateerd. Ten opzichte van 2019 is dit percentage toegenomen (dit was 71%). Bij 22% van de geïnspecteerde bedrijven (83) zijn middelzware en lichte overtredingen geconstateerd en bij 0,8% (3) is een zware overtreding geconstateerd.

Overtredingen
Er zijn in totaal 761overtredingen vastgesteld. Dit zijn er minder dan in 2019 (dit was 813). De afname in overtredingen is te zien in de categorieën van middelzwaar (van 217 naar 178) en zwaar (van acht naar drie). Van alle geconstateerde overtredingen betrof 76% een lichte overtreding.
De drie zware overtredingen zijn geconstateerd op het gebied van Maatregelen, Explosieveiligheid en Wabo/Milieu. Bij deze overtredingen is direct ingegrepen waarmee het onmiddellijke gevaar werd weggenomen.

Handhaving
Op 1 maart 2021 was 28% van de 761 overtredingen opgeheven. Voor 61% van de overtredingen is het handhavingstraject in uitvoering. Van 11% van de overtredingen wordt het handhavingstraject nog opgestart. Een deel van de overtredingen kan in de praktijk al beëindigd zijn, maar een inspectie moet nog plaatsvinden om dit te bevestigen.
Het Wabo bevoegd gezag en de Inspectie SZW traden het meest op als handhavend toezichthouder. Uit de beschikbare gegevens van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie blijkt dat in 2020 zeven processen-verbaal voor overtredingen uit voorgaande jaren zijn ingediend.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het samenwerkingsverband BRZO+ presenteert jaarlijks de Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven[1] over de naleving van de Brzo-regelgeving bij Brzo-bedrijven op grond van toezichts- en handhavingsinformatie. Het is het tiende jaar dat de naleving en handhaving op landelijke schaal in beeld wordt gebracht. De monitor is opgesteld door het projectteam Brzo-monitor onder verantwoordelijkheid en in opdracht van BRZO+.

Binnen het landelijk samenwerkingsverband BRZO+ werken toezichthouders samen. Dat zijn de zes Brzo-omgevingsdiensten (in opdracht van het provinciaal bevoegd gezag Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo)), de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW), de veiligheidsregio's (VR's), de waterschappen en Rijkswaterstaat (RWS). Ook de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en het Openbaar Ministerie (OM) maken deel uit van BRZO+. Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) is eveneens betrokken. Meer informatie over BRZO+ is te vinden op de website www.brzoplus.nl.

1.2 Brzo 2015 en Rrzo

Het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015) en de Regeling risico's zware ongevallen (Rrzo) hebben als doel het voorkomen en beheersen van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen. Het Brzo 2015 is de implementatie van de Europese Seveso III-richtlijn (2012/18/EU). In het Rrzo zijn onderdelen van het Brzo 2015 verder uitgewerkt. Het besluit stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Het regelt de wijze waarop de overheid daarop moet toezien en brengt wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, omgevingsveiligheid en rampbestrijding samen in één juridisch kader. Meer informatie over Brzo 2015 is te vinden in bijlage 2 van deze monitor en op www.brzoplus.nl.

1.3 Brzo-inspectiepraktijk en handhaving

Het inspectieproces is gericht op de naleving van de Brzo-wetgeving en vormt een cyclus. In figuur 1 is te zien hoe het BRZO+ samenwerkingsverband het plannen en uitvoeren van een Brzo-inspectie en het optreden tegen geconstateerde overtredingen (handhaving) georganiseerd heeft. Het proces is verder toegelicht in bijlage 3.

1.4 Brzo-inspectiepraktijk tijdens coronapandemie

In 2020 kreeg het BRZO+ samenwerkingsverband, net als de rest van de wereld, te maken met de uitbraak van het coronavirus. De inspecties bij Brzo-bedrijven moesten anders worden georganiseerd. Op hoofdlijnen heeft het BRZO+-samenwerkingsverband als volgt gehandeld:

- Van medio maart tot medio mei vonden Brzo-inspecties plaats op afstand. Het vooroverleg, het beoordelen van documenten, het bespreken van de rapportage en de close-out van de inspectie gebeurden via videobellen of telefoneren. Fysieke inspecties werden opgeschort tenzij sprake was van een spoedeisende situatie of een bedrijf onder verscherpt toezicht.
- Vanaf medio mei werden fysieke inspecties bij Brzo-bedrijven gecontroleerd hervat. Het grootste deel van de inspectie vond nog steeds op afstand plaats. Daarna volgde een fysieke inspectie ter verificatie en controle. De inspectie bij het bedrijf werd zo kort mogelijk gehouden, maximaal 4 uur per dag en met maximaal 3 inspecteurs. Deze richtlijn is de rest van het jaar 2020 van kracht gebleven.

1.5 Reikwijdte en beperkingen monitor

De monitor presenteert de resultaten van Brzo-inspecties. Een Brzo-inspectie is een veiligheidsinspectie bij een Brzo-bedrijf. Tijdens de Brzo-inspectie worden in een steekproef het veiligheidsmanagementsysteem van het bedrijf en de genomen maatregelen doorgelicht en gecontroleerd of hiermee de veiligheid wordt gewaarborgd.

Een Brzo-inspectie is altijd een steekproef en een momentopname. De inspectieresultaten geven dus een beeld van de veiligheidsbeheersing van een bedrijf op een bepaald onderdeel op dat moment. Alle geconstateerde overtredingen bij deze inspecties worden in het inspectierapport opgenomen.

---

[1] *Op basis van de wetgeving is "Brzo-inrichting" de officiële benaming. Omwille van de leesbaarheid wordt in de monitor de term "Brzo-bedrijf" gebruikt.*

Deze monitor richt zich op de Brzo-bedrijven die in het kalenderjaar 2020 actief waren. Actief betekent dat er op enig moment in 2020 Brzo-gerelateerde werkzaamheden werden verricht door het bedrijf. Bedrijven die bijvoorbeeld in oprichting waren in afwachting van een vergunning vallen buiten de scope van deze monitor.

In de monitor maken we een vergelijking van de resultaten over meerdere jaren. Het landelijk samenwerkingsverband BRZO+ werkt aan het verder bevorderen van de uniformiteit van de inspectiepraktijk. Daardoor blijft de monitor in ontwikkeling. Op basis van voortschrijdend inzicht maakt BRZO+ jaarlijks nieuwe keuzes, waardoor een aantal gegevens niet zonder meer over de jaren heen kan worden vergeleken.

De monitor is gebaseerd op gegevens zoals die in de landelijke inspectiedatabase Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte (GIR) zijn geregistreerd. Ook hier werkt BRZO+ aan verdere uniformering van afspraken over de registratie. Aan de hand van de gegevens uit 2020 zoals die op 1 maart 2021 beschikbaar waren in de GIR, zijn de inspectieresultaten en de overtredingen in kaart gebracht. De peildatum 1 maart 2021 is gekozen om ook de resultaten van de inspecties uitgevoerd in november en december 2020 en eventuele opvolging daarvan, zo veel mogelijk in de monitor mee te kunnen nemen.

Figuur 1: Brzo-inspectieproces

1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat over de algemene gegevens en inspecties. Hierin is informatie opgenomen over het aantal geïnspecteerde bedrijven en de aantallen inspecties per regio en per toezichthouder.
Hoofdstuk 3 beschrijft de naleving van het Brzo 2015 door de bedrijven. Het hoofdstuk bevat informatie over het aantal, de aard en ernst van de overtredingen die geconstateerd zijn.
Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de handhaving door de toezichthouders, waarbij wordt ingegaan op de bestuursrechtelijke opvolging van de in 2020 geconstateerde overtredingen en wordt de inzet van strafrechtelijke handhaving bij Brzo-bedrijven in 2020 toegelicht.
Begrippen en afkortingen en achtergrondinformatie over de werking van het veiligheidsbeheersysteem, de wetgeving, de inspectiepraktijk en de handhaving zijn opgenomen in de bijlagen.

2. Algemene gegevens en inspecties

In dit hoofdstuk staan de algemene gegevens over het aantal Brzo-bedrijven en de branche-indeling. Er is een paragraaf over de aantallen inspecties per regio. Daarnaast is de deelname van de toezichthouders aan de in het inspectieprogramma ingeplande Brzo-inspecties opgenomen.

2.1 Aantal actieve Brzo-bedrijven

De aard en de hoeveelheid gevaarlijke stoffen bepalen of een bedrijf onder de werkingssfeer van het Brzo 2015 valt en of het een hogedrempel- of lagedrempelbedrijf is. Door wijzigingen in de bedrijfsvoering kan een bedrijf onder of boven de drempelwaarde(n) komen te vallen. Ook komt het voor dat stoffen waarmee gewerkt wordt, anders worden aangemerkt. In 2020 was dat het geval met salpeterzuur[2]. Daarnaast fluctueert het aantal bedrijven door de oprichting van nieuwe bedrijven en door bedrijven die stoppen.

Figuur 2: Aantal Brzo-bedrijven in Nederland in 2016-2020

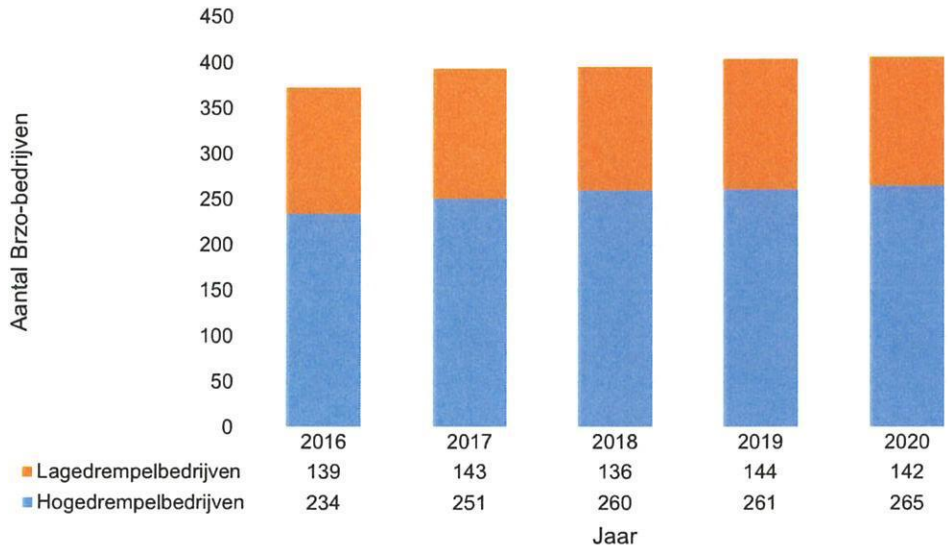

In figuur 2 is het totaal aantal actieve Brzo-bedrijven in 2016 tot en met 2020 weergegeven, uitgesplitst in hogedrempel- en lagedrempelbedrijven. Het aantal bedrijven is in 2020 met 2 toegenomen en daarmee redelijk stabiel gebleven.

2.2 Geografische verdeling van de Brzo-bedrijven en verdeling over de branches

Tabel 1 geeft de verdeling van de Brzo-bedrijven over de Brzo-regio's weer en de aard van de voornaamste activiteiten bij deze bedrijven. Groepen van bedrijven die dezelfde aard van bedrijvigheid hebben, worden in deze monitor omschreven als branches. Dit is gebaseerd op de indeling van Major Accident Reporting System (MARS) van het Europese systeem voor het melden van grote incidenten (eMARS).

---

[2] *Op 31 augustus 2020 is de 15e ATP (adaption to technical and scientific progress) van kracht geworden, met als gevolg dat de geharmoniseerde classificatie in Verordening (EG) nr. 1272/2008 (CLP verordening) van de stof salpeterzuur is gewijzigd. In deze ATP is salpeterzuur geclassificeerd als acuut toxisch.*

Tabel 1: Aantal actieve Brzo-bedrijven in 2020 met indeling naar branche en regio

	Branche										
Regio	**Totaal**	**Handel en distributie**	**Overslag en transport**	**Fijnchemie**	**Bulkchemie**	**Rubber en Kunststof**	**Afval**	**Energie**	**Metaal**	**Petrochemie**	**Overig[3]**
Limburg	**39**	8	6	6	3	9	3		1	1	2
Noord-Brabant	**72**	17	13	20		7	6		4	1	4
Zuid-Holland/Zeeland	**142**	24	45	13	36	5	4	3	2	6	4
Gelderland/Overijssel	**50**	20	7	14			3	2	4		
Groningen/Drenthe/Friesland	**45**	6	10	18	2		1	6	1		1
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	**52**	19	13	1	10		3	1	2	1	2
Staatstoezicht op de Mijnen[4]	**7**							7			
Totaal	**407**	**94**	**94**	**72**	**51**	**21**	**20**	**19**	**14**	**9**	**13**

In 2019 is landelijk een branche-herindeling gestart en deze is in 2020 afgerond. Hierdoor kunnen deze resultaten niet zonder meer worden vergeleken met voorgaande edities van deze monitor. In 2020 zijn ruim 50 bedrijven opnieuw ingedeeld. Dit is vooral zichtbaar in de branches Handel en distributie, Bulkchemie, Overslag en transport en Fijnchemie.

Figuur 3: Landelijke indeling Brzo-bedrijven naar branche in 2020

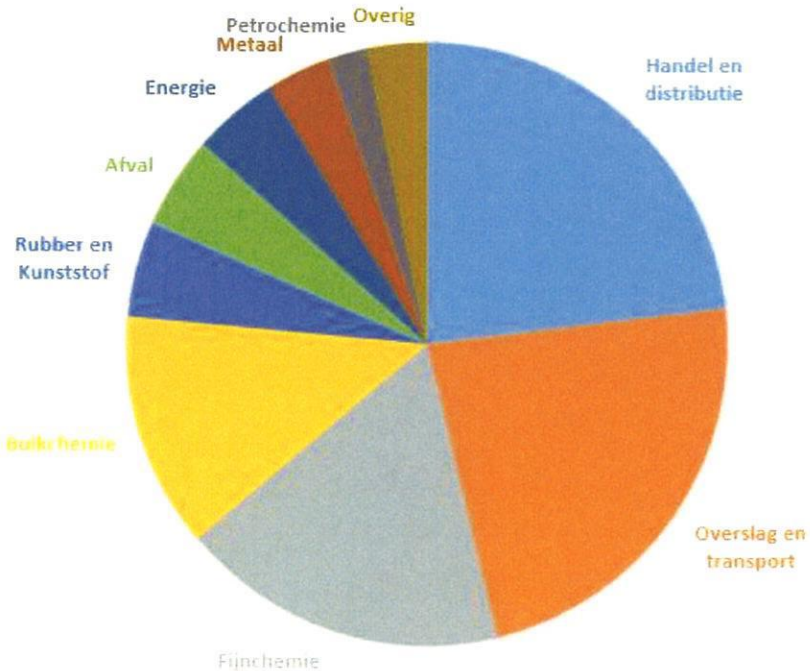

[3] *Onder categorie Overig vallen onder andere de volgende bedrijfstakken: Keramiek, Elektronica, Landbouw, Farmaceutische Industrie, Onderzoek en Onderwijs, Voedselindustrie en Houtbewerking.*

[4] *Brzo-bedrijven die onder toezicht van Staatstoezicht op de Mijnen vallen, worden om praktische redenen vermeld als aparte regio. Deze bedrijven zijn gelegen in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en Noord-Holland.*

Tabel 1 en figuur 3 laten zien dat er grote verschillen zijn in omvang van de branches. De branches Handel en distributie en Overslag en transport zijn het grootst, gevolgd door Fijnchemie en Bulkchemie. Driekwart van het aantal bedrijven valt in een van deze drie branches.

2.3 Aantal geïnspecteerde bedrijven

De aanwijzing van een bedrijf (hogedrempel- of lagedrempelbedrijf), de risico's van het bedrijf, het naleefgedrag van voorgaande jaren en verder gemaakte keuzes door de inspectiediensten bepalen of een bedrijf in het betreffende jaar wordt geïnspecteerd.
Tabel 2 laat per regio zien bij hoeveel Brzo-bedrijven er in 2020 minimaal één Brzo-inspectie is uitgevoerd. Er is een uitsplitsing gemaakt naar de hogedrempel- en lagedrempelbedrijven.

Tabel 2: Aantal hogedrempel- en lagedrempelbedrijven per Brzo-regio en percentage geïnspecteerde bedrijven

	Hogedrempelbedrijven				Lagedrempelbedrijven					
Regio	**Aantal bedrijven**	**Aantal geïnspecteerde bedrijven**	**Percentage geïnspecteerde bedrijven**	**Aantal niet geïnspecteerde bedrijven**	**Aantal bedrijven**	**Aantal in 2020 geïnspecteerde bedrijven**	**Aantal bedrijven minimaal 1x per 3 jaar geïnspecteerd**	**Aantal bedrijven dat niet is geïnspecteerd in periode 2018-2020**	**Totaal aantal bedrijven**	**Totaal aantal geïnspecteerde bedrijven**
Limburg	25	25	100%	0	14	7	14	0	39	32
Noord-Brabant	43	43	100%	0	29	28	29	0	72	71
Zuid-Holland/Zeeland	111	109	98%	2	31	30	31	0	142	139
Gelderland/Overijssel	30	30	100%	0	20	19	20	0	50	49
Groningen/Drenthe/Friesland	23	22	96%	1	22	18	21	1	45	40
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	27	24	89%	3	25	23	25	0	52	47
Staatstoezicht op de Mijnen	6	5	83%	1	1	1	1	0	7	6
Totaal	**265**	**258**	**97%**	**7**	**142**	**126**	**141**	**1**	**407**	**384**

In 2020 zijn bij 384 van de in totaal 407 Brzo-bedrijven inspecties uitgevoerd (258 van de 265 hogedrempel- en 126 van de 142 lagedrempelbedrijven). Van het totale aantal bedrijven is in 2020 94% geïnspecteerd.

Inspecties hogedrempelbedrijven
De hogedrempelbedrijven moeten jaarlijks geïnspecteerd worden tenzij de toezichthouders op basis van een risico-analyse het inspectieprogramma aanpassen. In alle regio's zijn nagenoeg alle hogedrempelbedrijven in 2020 geïnspecteerd.

In de regio Zuid-Holland/Zeeland is bij twee hogedrempelbedrijven geen inspectie uitgevoerd. Dit zijn nieuwe bedrijven die niet in de inspectieplanning van 2020 zijn meegenomen. In de regio Noord-Holland/Utrecht/Flevoland zijn drie hogedrempelbedrijven niet geïnspecteerd. Deze bedrijven voerden geen Brzo-activiteiten meer uit en zijn inmiddels geen Brzo-bedrijf meer. Eén hogedrempelbedrijf in de regio Groningen/Drenthe/Friesland heeft wel een vergunning, maar de opslagen en installaties zijn nog niet gerealiseerd. SodM heeft één hogedrempelbedrijf niet geïnspecteerd. Dit bedrijf heeft één veiligheidsmanagementsysteem samen met twee andere locaties. SodM hanteert de regel dat jaarlijks twee van de drie locaties worden geïnspecteerd. Daarmee zijn alle hogedrempelbedrijven die in 2020 geïnspecteerd moesten worden, daadwerkelijk geïnspecteerd.

Inspecties lagedrempelbedrijven
Lagedrempelbedrijven moeten wettelijk minimaal eens per drie jaar worden geïnspecteerd. Zoals tabel 2 laat zien zijn 141 lagedrempelbedrijven in die periode geïnspecteerd. Het bedrijf dat niet in deze periode is geïnspecteerd, betreft een nieuw Brzo-bedrijf. Dit bedrijf is opgenomen in de inspectiecyclus. Hiermee is aan de wettelijke eis voldaan.

2.4 Aantal inspecties per regio en per toezichthouder

In elke regio stellen de Brzo-toezichthouders gezamenlijk voor elk Brzo-bedrijf een meerjareninspectie-programma op. Het programma bevat informatie over zowel de inspectiefrequentie als de inhoud van de verschillende inspectieonderwerpen. Daarnaast wordt jaarlijks in een zogenaamd regionaal planningsgesprek bepaald of een bedrijf (deels) aangekondigd of ook onaangekondigd wordt geïnspecteerd. De onaangekondigde (deel)inspecties worden geprogrammeerd op basis van een risico-analyse. De aanleiding is bijvoorbeeld slechte prestaties op het gebied van veiligheidsmanagement-systeem, technische integriteit of veiligheidscultuur, incidenten, ongevallen of ernstige klachten.
In tabel 3 is per regio te zien hoeveel aangekondigde, deels aangekondigde en onaangekondigde inspecties er zijn uitgevoerd.

Tabel 3: Aantal aangekondigde, deels aangekondigde en onaangekondigde inspecties per regio[5]

Regio	Aantal aangekondigde inspecties	Aantal deels aangekondigde inspecties	Aantal onaangekondigde inspecties
Limburg	29	6	
Noord-Brabant	45	28	34
Zuid-Holland/Zeeland	146		19
Gelderland/Overijssel	46	5	5
Groningen/Drenthe/Friesland	39		2
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	38	9	4
Staatstoezicht op de Mijnen	6		
Totaal	**349**	**48**	**64**

In 2020 zijn bij 384 Brzo-bedrijven 461 inspecties uitgevoerd. Bij een aantal bedrijven zijn dus meerdere inspecties uitgevoerd. Van de 461 inspecties waren er 397 (deels) aangekondigd en 64 onaangekondigd.

In het samenwerkingsverband BRZO+ is het uitgangspunt dat de in het inspectieprogramma ingeplande inspecties (de zogenaamde routinematige inspecties) door de toezichthouders zoveel mogelijk gezamenlijk, dan wel door minimaal twee toezichthouders worden uitgevoerd. In tabel 4 is de deelname aan de routinematige inspecties inzichtelijk gemaakt per toezichthouder en per regio.

Tabel 4: Percentage deelname toezichthouder aan routinematige inspecties per regio[6]

Regio	Wabo bevoegd gezag	ISZW	Veiligheids-regio	Waterkwaliteits-beheerder
Limburg	100%	100%	91%	15%
Noord-Brabant	100%	97%	97%	21%
Zuid-Holland/Zeeland	100%	98%	63%	21%
Gelderland/Overijssel	100%	98%	98%	6%
Groningen/Drenthe/Friesland	98%	95%	90%	22%
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	100%	100%	87%	23%
Staatstoezicht op de Mijnen	100%	100%	100%	17%
Totaal	**100%**	**98%**	**83%**	**19%**

In 2020 is elke inspectie uitgevoerd door minimaal twee toezichthouders. Het Wabo bevoegd gezag is op een na bij alle ingeplande inspecties aanwezig geweest. Inspectie SZW heeft haar doelstelling behaald om te participeren bij minimaal 90% van deze inspecties. De waterkwaliteitsbeheerders plannen risicogestuurd op basis van waterrelevantie en maken ieder jaar op basis van beschikbare capaciteit keuzes aan welke Brzo-inspecties zij deelnemen. Daarbij is afgesproken dat zij minimaal één keer per vijf jaar deelnemen aan een Brzo-inspectie bij een bedrijf. Bij een hoger risico voor het oppervlaktewater of de RWZI wordt minimaal twee keer per vijf jaar deelgenomen.

---

[5] *In de regio Noord-Brabant heeft het provinciale bevoegd gezag opdracht gegeven om alle bedrijven aangekondigd én onaangekondigd te bezoeken.*
[6] *SodM is voor een aantal Brzo-bedrijven aangewezen als toezichthouder voor de Wabo en mede aangewezen als toezichthouder voor de Arbowet. Dat betekent dat SodM bij deze bedrijven zowel op externe veiligheid als arbeidsveiligheid inspecteert.*

3. Naleving Brzo-bedrijven

Dit hoofdstuk bevat informatie over het aantal, de soort en de ernst van de overtredingen die geconstateerd zijn bij de Brzo-bedrijven.

3.1 Naleving door de bedrijven

In 2020 is bij 38% van de geïnspecteerde Brzo-bedrijven geen overtreding geconstateerd. Van deze bedrijven is vastgesteld dat zij de regelgeving naleven op die onderdelen die tijdens de inspectie zijn gecontroleerd.

Figuur 4: Percentage bedrijven zonder overtredingen in 2016-2020

Figuur 4 geeft het percentage weer van bedrijven zonder overtredingen in 2020, met daarnaast de percentages uit de monitor van de vier voorgaande jaren. Het aandeel bedrijven zonder overtredingen is iets toegenomen (5% ten opzichte van 2019).

3.2 Bedrijven met overtredingen

In tabel 5 is per regio aangegeven hoeveel bedrijven er geïnspecteerd zijn en bij hoeveel van deze bedrijven er een of meerdere overtredingen zijn geconstateerd, uitgesplitst in hogedrempel- en lagedrempelbedrijven. Ook is het percentage bedrijven met overtredingen per regio aangegeven.

Tabel 5: Aantal geïnspecteerde bedrijven per regio, het aantal hogedrempel- en lagedrempelbedrijven waar overtredingen zijn geconstateerd, en het percentage bedrijven met overtredingen

Regio	Aantal geïnspecteerde bedrijven	Aantal bedrijven met overtredingen		Percentage bedrijven met overtreding
		Hogedrempel-bedrijf	Lagedrempel-bedrijf	
Limburg	32	13	5	56%
Noord-Brabant	71	34	24	82%[5]
Zuid-Holland/Zeeland	139	74	16	65%
Gelderland/Overijssel	49	17	10	55%
Groningen/Drenthe/Friesland	40	10	9	48%
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	47	14	10	51%
Staatstoezicht op de Mijnen	6	2	0	33%
Totaal	**384**	**164**	**74**	**62%**

Van de 384 in 2020 geïnspecteerde Brzo-bedrijven hebben er 238 (62%) een of meer overtredingen begaan. Van het aantal geïnspecteerde hogedrempelbedrijven (258) heeft 64% overtredingen en van het aantal geïnspecteerde lagedrempelbedrijven (126) is dat 59%.

3.3 Indeling bedrijven naar ernst van de overtredingen

Wanneer tijdens een Brzo-inspectie een overtreding wordt vastgesteld, beoordeelt het inspectieteam de ernst van de overtreding. Dit gebeurt op basis van de richtlijnen uit de Landelijke handhavingstrategie Brzo. Deze kent drie categorieën waarmee onderscheid wordt gemaakt naar ernst van de overtredingen. De overtredingen worden ingedeeld naar risico's op een zwaar ongeval en escalatie van scenario's. Het betreft de volgende drie categorieën:

Categorie 1: Zwaar (onmiddellijke dreiging van een zwaar ongeval)
Categorie 2: Middelzwaar (geen onmiddellijke dreiging van een zwaar ongeval)
Categorie 3: Licht (zeer geringe dreiging van een zwaar ongeval)

Figuur 5 geeft inzicht in de verdeling van de overtredingen over de bedrijven op basis van de ernst, aangevuld met de bedrijven waar bij de inspectie geen overtredingen zijn vastgesteld.

Figuur 5: Indeling van geïnspecteerde bedrijven naar zwaarte van de geconstateerde overtredingen

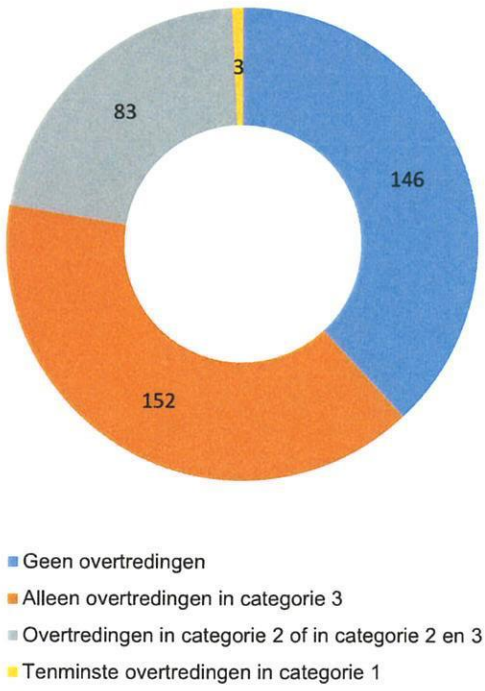

In 2020 zijn bij 38% van de bedrijven (146) geen overtredingen aangetroffen. Bij 40% van de geïnspecteerde bedrijven (152) zijn uitsluitend categorie 3 overtredingen geconstateerd. Dat betekent dat in totaal bij 78% van de geïnspecteerde bedrijven geen of lichte overtredingen zijn geconstateerd. Bij 22% van de geïnspecteerde bedrijven (83) zijn overtredingen van categorie 2 of categorie 2 en 3 geconstateerd. Bij 0,8% van de bedrijven (3) zijn tenminste overtredingen in categorie 1 geconstateerd.

3.4 Overtredingen in relatie tot de branche

In tabel 6 is per branche te zien hoeveel overtredingen er bij de Brzo-bedrijven zijn geconstateerd en in welke categorie.

Tabel 6: Aantal (bedrijven met) overtredingen per branche

Branche	Aantal geïnspecteerde bedrijven	Aantal bedrijven met overtredingen	Totaal aantal overtredingen	Aantal overtredingen naar ernst		
				CAT 1	CAT 2	CAT 3
Afval	19	11	19	0	6	13
Bulkchemie	49	35	134	1	32	101
Energie	14	6	9	0	2	7
Fijnchemie	70	44	120	0	29	91
Handel en distributie	91	58	161	1	48	112
Metaal	14	10	44	0	5	39
Overslag en transport	90	45	179	0	29	150
Petrochemie	9	9	29	1	7	21
Rubber en kunststof	18	13	35	0	5	30
Overig	10	7	31	0	15	16
Totaal	**384**	**238**	**761**	**3**	**178**	**580**

De meeste overtredingen zijn geconstateerd in de branche Overslag en transport. Gemiddeld is het aantal overtredingen per bedrijf in de branches Metaal en Overig het hoogst, in de branche Energie het laagst. Petrochemie is de enige branche waarin bij elk bedrijf overtredingen zijn geconstateerd.

3.5 Aantal en ernst van de overtredingen

In 2020 zijn in totaal 761 overtredingen geconstateerd. Tabel 7 geeft het aantal geconstateerde overtredingen weer per categorie over de jaren 2016-2020.

Tabel 7: Ernst van de overtredingen in 2016-2020

Categorie	Aantal overtredingen				
	2016	2017	2018	2019	2020
1: Onmiddellijke dreiging zwaar ongeval	4	2	1	8	3
2: Geen onmiddellijke dreiging zwaar ongeval	181	164	147	217	178
3: Zeer geringe dreiging zwaar ongeval	497	499	607	588	580
Totaal	**682**	**665**	**755**	**813**	**761**

Het totaal aantal overtredingen in 2020 is gedaald ten opzichte van 2019. Zoals ook figuur 6 laat zien betreft het een afname van zwaardere overtredingen van categorie 2 en 1. Het aantal lichte overtredingen van categorie 3 is ongeveer gelijk gebleven.

Het gemiddeld aantal geconstateerde overtredingen bij (deels) aangekondigde inspecties is hoger dan bij onaangekondigde inspecties. Dat ligt in lijn der verwachting omdat (deels) aangekondigde inspecties langer duren, meer onderwerpen omvatten en meer diepgang hebben dan onaangekondigde inspecties. De kans op het constateren van overtredingen neemt daardoor toe.

Figuur 6: Ernst van de overtredingen in 2016-2020

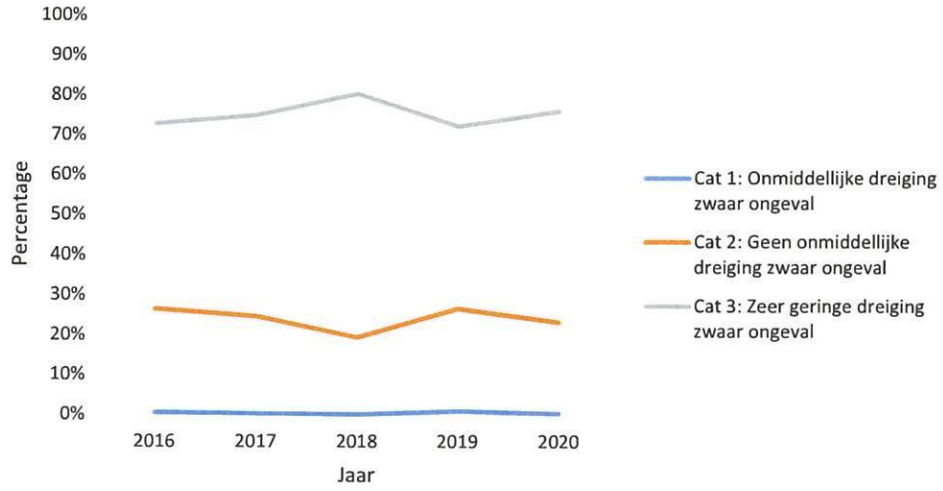

De drie categorie 1 overtredingen zijn geconstateerd bij drie bedrijven, twee in de regio Zuid-Holland/Zeeland en één in de regio Gelderland/Overijssel.

Bij één bedrijf trof men een niet vergunde tankopslag aan die bovendien niet voldeed aan het preventiebeleid en het veiligheidsbeheersysteem. Het gevaar is direct opgeheven door de tank te legen en gasvrij te maken. Er is een dwangsomprocedure opgestart.
Bij één bedrijf waren de koelinstallatie en de blusinstallatie niet onderhouden. Deze twee installaties zijn belangrijk bij het beheersen van een incident. Er is een dwangsomprocedure opgestart en een kennisgeving eis opgesteld. Ook is een strafrechtelijke procedure in gang gezet. Het bevoegd gezag heeft het bedrijf onder verscherpt toezicht gesteld.
Bij één bedrijf bevond een niet explosieveilig apparaat zich in een zone met explosiegevaar. De werkzaamheden zijn direct stilgelegd, waarmee het onmiddellijke gevaar werd weggenomen. Het is gebleken dat bij het opstellen van werkvergunningen de zonering niet goed was geborgd. Er is een kennisgeving eis opgesteld.

3.6 Overtredingen per inspectieonderwerp

Voorafgaand aan iedere inspectie kiest het inspectieteam een aantal inspectieonderwerpen waarop een bedrijf wordt beoordeeld. In figuur 7 is een selectie van de beoordeelde inspectieonderwerpen en de overtredingen weergegeven. Deze selectie betreft de inspectieonderwerpen waarop de meeste overtredingen zijn geconstateerd.

Figuur 7: Beoordeelde inspectieonderwerpen en overtredingen

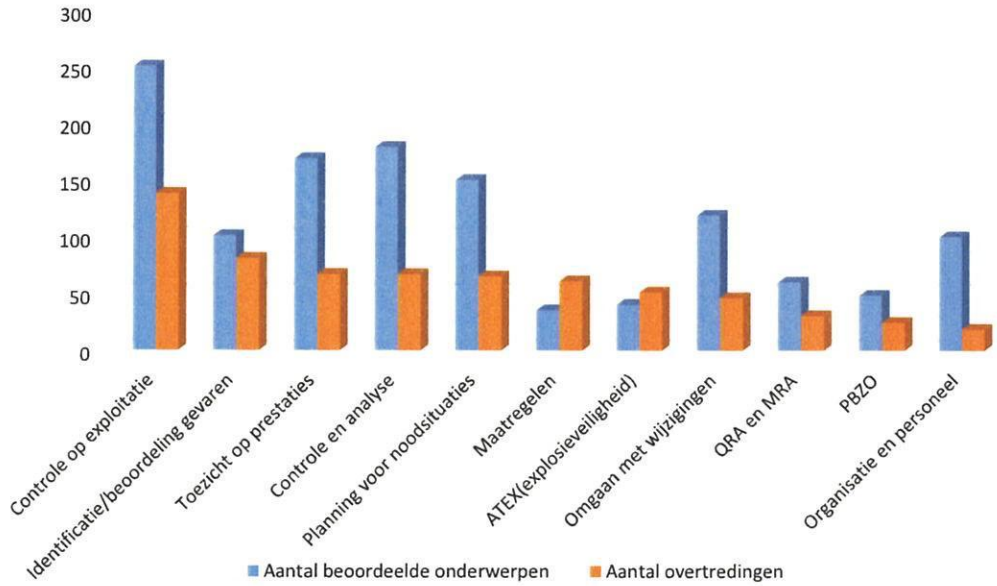

Figuur 7 laat zien dat in 2020 "controle op de exploitatie" (VBS-iii) het meest beoordeeld is. Dit is alle jaren het meest beoordeelde inspectieonderwerp. Op dit veelomvattende onderwerp zijn ook de meeste overtredingen geconstateerd. In relatie tot het aantal beoordelingen zijn de meeste overtredingen geconstateerd op de onderwerpen ATEX (explosieveiligheid) en Maatregelen (om zware ongevallen te voorkomen). Op deze onderwerpen zijn per beoordeling meerdere overtredingen geconstateerd. Relatief gezien zijn de minste overtredingen geconstateerd op het onderwerp Organisatie en personeel.

4. Handhaving door de toezichthouders

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de bestuursrechtelijke opvolging van de in 2020 geconstateerde overtredingen. Daarnaast is de inzet van strafrechtelijke handhaving bij Brzo-bedrijven in 2020 toegelicht.

4.1 Bestuursrechtelijke handhaving

Naar aanleiding van de vastgestelde overtredingen heeft het bevoegd gezag handhavend opgetreden. In figuur 8 is de handhavingsstatus te zien van de overtredingen in 2020 op de peildatum 1 maart 2021.

Figuur 8: Status van alle overtredingen uit 2020 op 1 maart 2021

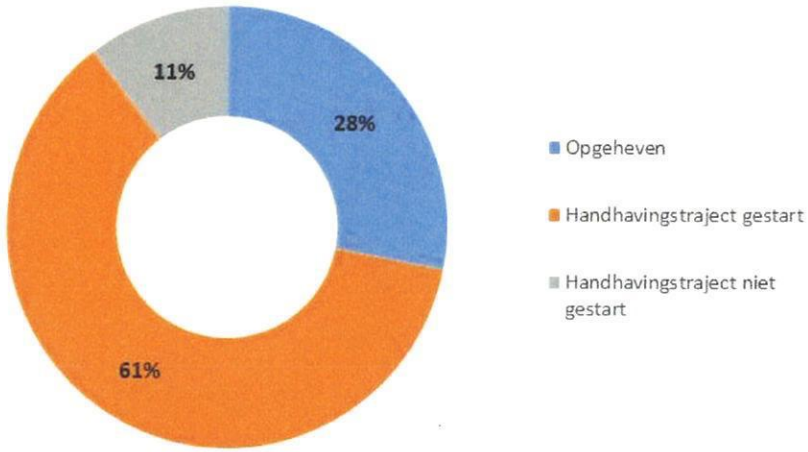

Figuur 8 laat zien dat op 1 maart 2021 28% van alle overtredingen was opgeheven. Voor 61% van de overtredingen is het handhavingstraject in uitvoering. Een deel van deze overtredingen kan in de praktijk ook al beëindigd zijn, maar een hercontrole moet nog plaatsvinden om dit te bevestigen. Bij 11% van de overtredingen was handhaving op de peildatum nog niet gestart.

Het Wabo bevoegd gezag en Inspectie SZW traden net als de afgelopen jaren het meest op als handhavend toezichthouder. De veiligheidsregio's treden bij handhavingstrajecten voornamelijk op als adviseur naar collega Brzo-inspectiediensten. In een beperkt aantal gevallen kunnen de veiligheidsregio's zelf vanuit hun wettelijke bevoegdheid handhavend optreden. Afhankelijk van de ernst van de overtreding heeft de handhavende toezichthouder verschillende handhavingsinstrumenten ingezet.

Voor de categorie 1 overtredingen zijn stillegging, kennisgeving eis en (voornemen) last onder dwangsom ingezet. Bij overtredingen van categorie 2 is eis ter naleving het meest opgelegd, gevolgd door kennisgeving eis en (voornemen) last onder dwangsom. Bij categorie 3 overtredingen is waarschuwing het meest gebruikt, gevolgd door eis ter naleving.

4.2 Strafrechtelijke handhaving

Uit de beschikbare gegevens van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie blijkt dat in 2020 zeven processen-verbaal zijn ingediend waarbij het betreffende bedrijf verdacht werd van het overtreden van het Brzo 2015. Alle processen-verbaal zijn opgesteld naar aanleiding van een incident of ongewoon voorval in 2017 (drie zaken), 2018 (één zaak) en 2019 (drie zaken). In twee van deze zaken is een Brzo-omgevingsdienst de opsporingsinstantie. Eén zaak is aangeleverd door de Inspectie SZW en vier zaken door de politie.
In drie zaken hebben de verdachten een door het FP aangeboden/opgelegde transactie/OM-strafbeschikking betaald van € 30.000, €30.000 en € 12.500. In twee zaken is de verdachte gedagvaard om voor de meervoudig economische kamer te verschijnen. De behandeldatum voor die zaken is nog niet bekend. Tot slot wachten twee zaken nog op een beoordeling.

Bijlage 1: Begrippen en afkortingen

ATEX-richtlijnen	ATEX is een Franse afkorting: ATmosphères EXplosibles. Volgens de ATEX-richtlijnen moeten bedrijven maatregelen nemen om gas- en stofexplosies te voorkomen en ervoor zorgen dat werknemers geen gevaar lopen.
Beoordeling (in het kader van de inspectie)	Bevindingen worden beoordeeld. Bij de beoordeling kunnen naar keuze van het inspectieteam de drie beoordelingsgrondslagen (gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd) worden gehanteerd. Op elke grondslag wordt de waardering met de vierpuntsschaal (goed, redelijk, matig of slecht) toegepast. De uitkomst van de beoordeling kan leiden tot het kenmerken van de bevinding als een overtreding of niet.
Beoordelingsgrondslagen	In de inspectiemethode worden drie beoordelingsgrondslagen onderscheiden: • gedocumenteerd; er is sprake van een deugdelijke en volledige beschrijving: - deugdelijk: helder, inzichtelijk, goed leesbaar, actueel; - volledig: alle relevante aspecten zijn benoemd. • geschikt (passend); technische onderdelen voldoen aan de stand van de veiligheidstechniek (voor zover dat redelijkerwijze verlangd kan worden) en zijn passend voor de aangetroffen situatie; • geïmplementeerd; er wordt gewerkt zoals beschreven is. Er is sprake van een goed functionerende managementloop en verbeteractiviteiten op alle onderdelen zijn structureel en onlosmakelijk met de bedrijfsvoering verbonden. Gebaseerd op toelichting T12 'Uitwerking waarderingsschaal' van BRZO+
Bevinding	Een bevinding is een geheel aan waarnemingen die ten aanzien van een bepaald onderwerp van onderzoek tijdens een inspectie wordt gedaan. Bevindingen kunnen na beoordeling ervan leiden tot de kwalificatie wel of geen overtreding.
Bevoegd gezag	Bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
Brzo 2015	Besluit risico's zware ongevallen 2015
Brzo-bedrijf	Bedrijf dat onder de werkingssfeer van het Brzo 2015 valt.
BRZO+	BRZO+ is een samenwerkingsverband van Inspectie SZW, Brzo-omgevingsdiensten, veiligheidsregio's, waterbeheerders, ILT en OM. Het samenwerkingsverband BRZO+ regelt de uniforme en integrale aanpak van VTH-taken op het gebied van interne en externe veiligheid met als doel het voorkomen van zware ongevallen bij alle Brzo-bedrijven en bedrijven met een IPPC-categorie 4 installatie.
Close out meeting	Afsluitend overleg aan het einde van de inspectie waarin het inspectieteam aan het bedrijf verslag doet van de uitgevoerde inspectie. Bij dit overleg komt het verloop van de inspectie aan de orde, worden op hoofdlijnen de bevindingen teruggekoppeld en wordt, voor zover dat op dat moment al mogelijk is, al aangegeven wat de vervolgacties vanuit de afzonderlijke toezichthouders zullen zijn. Hierbij komen op zijn minst mogelijke handhavingszaken aan de orde. Van de eventuele handhavingszaken wordt daarbij aangegeven dat de terugkoppeling in deze fase nog niet volledig kan zijn.
FP	Functioneel Parket, een specialistisch, landelijk opererend onderdeel van het Openbaar Ministerie, dat zich toelegt op de bestrijding van complexe fraude en milieucriminaliteit.
Gevaarlijke stof	Stof of mengsel opgenomen in bijlage I (deel 1 of 2) van de Seveso-richtlijn
Gemeenschappelijke InspectieRuimte (GIR)	De Gemeenschappelijke InspectieRuimte (GIR) is een online inspectiedatabase waarmee inspectieteams gezamenlijk een inspectie kunnen voorbereiden, inspectieresultaten kunnen vastleggen en afronden met een gezamenlijk inspectierapport.
Hogedrempelbedrijf	Bedrijf dat de hoge drempelwaarde voor de aanwezige hoeveelheid gevaarlijke stoffen en mengsels uit bijlage I van de Seveso III-richtlijn overschrijdt.

Inspectierapport	Rapport van een inspectie waarin de informatie tot op een zodanig niveau is opgenomen dat het kan dienen als verslag van de inspectie onder andere ten behoeve van komende vervolg- en initiële inspecties bij het bedrijf. Het rapport dient tevens om het bedrijf te voorzien van informatie over het verloop van de inspectie en over de resultaten ervan in de zin van bevindingen en overtredingen en dient om aan te geven wat de voor het bedrijf eventuele vervolgprocessen (zoals handhaving) zullen zijn.
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
Inspectieteam	De inspecties worden uitgevoerd door een team van inspecteurs, overwegend bestaande uit inspecteurs afkomstig van het Wabo bevoegd gezag, de Inspectie SZW en het bevoegd gezag Wet veiligheidsregio's.
ISZW	Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
Kennisgeving	Bedrijf moet op basis van het Brzo 2015 het bevoegd gezag een kennisgeving zenden waarin onder andere wordt vermeld: - de gegevens die nodig zijn om de gevaarlijke stoffen en de categorie van stoffen te identificeren die in het bedrijf aanwezig (kunnen) zijn; - een lijst met de hoeveelheden, aard en fysische vormen van de gevaarlijke stoffen die aanwezig kunnen zijn in het bedrijf; en - informatie over de onmiddellijke omgeving van het bedrijf en de factoren die een zwaar ongeval kunnen veroorzaken of de gevolgen ervan ernstiger kunnen maken.
Lagedrempelbedrijf	Bedrijf dat alleen de lage drempelwaarde voor de aanwezige hoeveelheid gevaarlijke stoffen en mengsels uit bijlage I van de Seveso III-richtlijn overschrijdt.
Landelijke handhavingstrategie	De landelijke handhavingstrategie Brzo is in 2012 vastgesteld door de organisaties onder het BRZO+. Het doel van de handhavingstrategie is op een juiste en gelijke manier op te treden bij overtredingen. In de strategie is een indeling gemaakt in de ernst van overtredingen en de in te zetten handhavingsinstrumenten (sancties).
Mars-codering	Major Accident Reporting System (MARS). Systeem van de Europese Commissie, in beheer bij het Joint Research Centre (Ispra, Italië). Hier wordt de ongevalsinformatie verzameld die conform de Seveso-richtlijn door de lidstaten verstrekt moet worden wanneer op hun grondgebied een ramp of zwaar ongeval plaatsvindt. Criteria voor een zwaar ongeval zijn opgenomen in bijlage VI van de Seveso-richtlijn.
NIM	Nieuwe Inspectiemethodiek
OM	Openbaar Ministerie
PBZO	Preventiebeleid voor zware ongevallen: die onderdelen van het algemene beheerssysteem waartoe de organisatorische structuur, de verantwoordelijkheden, de gebruiken, de procedures, de procedés en de hulpmiddelen behoren welke het mogelijk maken het beleid ter voorkoming van zware ongevallen te bepalen en uit te voeren.
PGS29	Richtlijn PGS 29 richt zich op de opslag van brandstoffen in bovengrondse verticale cilindrische tanks.
PV	Proces Verbaal, kan worden opgemaakt bij geconstateerde overtreding(en).
Rrzo	Regeling risico's zware ongevallen, geeft aanvullende regels op het Brzo 2015. In werking getreden op 4 maart 2016.
RWS	Rijkswaterstaat
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen
Toezichthouder	Door het bevoegd gezag daartoe aangewezen personen, de toezichthouder, bedoeld in artikel 1, derde lid, onderdeel d, van de Arbeidsomstandighedenwet, of de op basis van artikel 61, eerste lid, van de Wet veiligheidsregio's aangewezen personen.
VBS	Veiligheidsbeheerssysteem dat dient ter uitvoering en ter vaststelling van het preventiebeleid voor zware ongevallen.
VBS-elementen	Het VBS bestaat uit zeven elementen (VBS i t/m vii) en een onderdeel waarin de koppeling wordt beschreven tussen het algemene beheerssysteem, het VBS en het preventiebeleid voor zware ongevallen.

VBS-i	**De organisatie en het personeel:** de taken en verantwoordelijkheden van het personeel dat op alle organisatorische niveaus bij het beheersen van de gevaren van zware ongevallen wordt betrokken, samen met de maatregelen die werden genomen om het bewustzijn te doen toenemen dat voortdurende verbetering nodig is. Het onderkennen van de behoeften aan opleiding van dit personeel en het organiseren van die opleiding. De deelneming van het personeel en eventueel van de (onder) aannemers die in het bedrijf werken en die vanuit veiligheidsopzicht belangrijk zijn.
VBS-ii	**De identificatie en beoordeling van de gevaren van zware ongevallen:** aanneming en toepassing van procedures voor de systematische identificatie van de gevaren van zware ongevallen die zich bij normale of abnormale werking kunnen voordoen, in voorkomend geval met inbegrip van in onderaanneming verrichte activiteiten, alsook de beoordeling van de waarschijnlijkheid en de ernst van die ongevallen.
VBS-iii	**De controle op de exploitatie:** aanneming en toepassing van procedures en instructies voor veilige werking, ook met betrekking tot het onderhoud, van de installatie, de processen en de apparatuur, en voor het alarmbeheer en tijdelijke onderbrekingen; rekening houdend met de beschikbare informatie betreffende beste praktijken op het vlak van monitoring en controle met het oog op de vermindering van het risico op systeemfalen; beheer en controle van de risico's die samenhangen met verouderende apparatuur die geïnstalleerd is in het bedrijf en corrosie; inventarisatie van de apparatuur in het bedrijf, strategie en methodologie voor het houden van toezicht op en de controle van de staat van de apparatuur; passende follow-upmaatregelen en noodzakelijke tegenmaatregelen.
VBS-iv	**De wijze waarop wordt gehandeld bij wijzigingen:** aanneming en toepassing van procedures voor de planning van wijzigingen aan bestaande installaties of opslagplaatsen, dan wel voor het ontwerpen van een nieuw procedé of een nieuwe installatie of opslagplaats.
VBS-v	**De planning voor noodsituaties:** aanneming en toepassing van procedures om door een systematische analyse de voorzienbare noodsituaties te onderkennen en om de noodplannen voor dergelijke noodsituaties uit te werken, te beproeven en te toetsen, en om specifieke opleiding voor het betrokken personeel te verzorgen. Dergelijke opleiding wordt gegeven aan al het personeel dat in de installatie werkt, inclusief eventuele onderaannemers.
VBS-vi	**Het toezicht op de prestaties:** aanneming en toepassing van procedures voor een permanente beoordeling van de inachtneming van de doelstellingen die door de exploitant zijn bepaald als onderdeel van het preventiebeleid voor zware ongevallen en van het veiligheidsbeheerssysteem, en invoering van regelingen voor onderzoek en correctie bij niet-inachtneming. Tot deze procedures moet behoren het systeem voor de melding van zware ongevallen of bijna-ongevallen, met name die waarbij de beschermende maatregelen hebben gefaald, alsook het onderzoek daarnaar en de follow-up, een en ander op basis van de ervaringen uit het verleden. Tot de procedures kunnen ook prestatie-indicatoren behoren zoals veiligheidsprestatie-indicatoren (safety performance indicators, SPIs) en/of andere relevante indicatoren.
VBS-vii	**Controle en analyse:** aanneming en toepassing van procedures om het preventiebeleid voor zware ongevallen en de doeltreffendheid en de deugdelijkheid van het veiligheidsbeheerssysteem systematisch periodiek te beoordelen. De met documenten gestaafde analyse door de directie van de resultaten van het gevoerde beleid, van het veiligheidsbeheerssysteem en van de bijwerking daarvan, inclusief het overwegen en opnemen van noodzakelijke wijzigingen die door de controle en analyse aangegeven worden.
VR	Veiligheidsregio
Waarderingsschaal	De waarderingsschaal verbindt het oordeel goed, redelijk, matig of slecht aan de beoordelingsgrondslagen gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd. Voor technische zaken is er een andere waarderingsschaal dan voor organisatorische zaken.
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wvr	Wet veiligheidsregio's

Bijlage 2: Brzo 2015 en Rrzo

Doelstelling van het Brzo 2015 (Besluit risico's zware ongevallen 2015) is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het Brzo 2015 stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Ook regelt het besluit de wijze waarop de overheid daarop moet toezien. In de Rrzo (Regeling risico's zware ongevallen) wordt de inhoud van het besluit verder uitgewerkt. Het Brzo 2015 integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, omgevingsveiligheid en rampbestrijding in één juridisch kader.

Het Brzo 2015 implementeert de Europese Seveso III-richtlijn. In het Brzo 2015 wordt rechtstreeks verwezen naar de bijlagen van Seveso III richtlijn. Brzo 2015 is in juli 2015 in werking getreden. Met de wijzigingen is aangesloten bij de nieuwe systematiek voor het indelen, etiketteren en verpakken van stoffen en mengsels in Europa (CLP-verordening). Bovendien is het besluit vanwege de Seveso III-richtlijn aangepast op onderdelen als openbaarheid van informatie, inspecties en de uitwisseling van informatie met de Commissie.

Het doel van de Seveso III-richtlijn en het Brzo met bijbehorende regeling is:

- de preventie van zware ongevallen bij bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn;
- het milieu en de gezondheid en veiligheid van werknemers en de bevolking te beschermen tegen rampen en zware ongevallen;
- de gevolgen voor de menselijke gezondheid en het milieu te beperken als zich een zwaar ongeval voordoet;
- lering trekken uit zware ongevallen;
- internationale uitwisseling van informatie over zware ongevallen die aanleiding kunnen geven tot verbeteringen van de uitvoering en eventueel tot aanpassing van de richtlijn.

De drempelwaarden voor de aanwezige hoeveelheid gevaarlijke stoffen en mengsels (bijlage I van Seveso III-richtlijn) bepalen of een bedrijf onder het Brzo 2015 valt. Ook volgt uit de bijlage of het gaat om lage- of hogedrempelbedrijven:

- Lagedrempelbedrijven:
  Bedrijven die alleen de lage drempelwaarde uit bijlage I van de Seveso III-richtlijn overschrijden worden als lagedrempelbedrijven aangemerkt. Deze bedrijven moeten alle maatregelen treffen die nodig zijn om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan voor mens en milieu te beperken, een Preventiebeleid Zware Ongevallen (PBZO) opstellen en voor de uitvoering en bepaling daarvan een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) implementeren.

- Hogedrempelbedrijven:
  Bedrijven die tevens de hoge drempelwaarde uit bijlage I van de Seveso III-richtlijn overschrijden worden aangemerkt als hogedrempelbedrijven. Deze bedrijven moeten, naast de verplichtingen voor de lagedrempelbedrijven, een veiligheidsrapport indienen, waarmee wordt aangetoond dat de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen in orde zijn.

Bijlage 3: Inspectiepraktijk en handhaving

Het inspectieproces is gericht op de naleving van de Brzo-wetgeving en vormt een cyclus. In deze bijlage wordt beschreven hoe het BRZO+ samenwerkingsverband het plannen en uitvoeren van een Brzo-inspectie en het optreden tegen geconstateerde overtredingen (handhaving) georganiseerd heeft.

Planning
In elke regio stellen de Brzo-toezichthouders gezamenlijk voor elk Brzo-bedrijf een meerjareninspectieprogramma op. Uit dit programma blijkt hoe de inspecties afgelopen jaren én in 2019 voor het Brzo-bedrijf waren ingericht. Het programma bevat informatie over zowel de inspectiefrequentie als de inhoud van de verschillende inspectieonderwerpen. Daarnaast wordt jaarlijks in een zogenaamd regionaal planningsgesprek bepaald of een bedrijf (deels) aangekondigd of ook onaangekondigd wordt geïnspecteerd. De onaangekondigde (deel)inspecties worden geprogrammeerd op basis van een risico-analyse. De aanleiding is bijvoorbeeld slechte prestaties op het gebied van veiligheidsmanagementsysteem, technische integriteit of veiligheidscultuur, incidenten, ongevallen of ernstige klachten.

Het inspectieprogramma wordt gedurende de looptijd regelmatig door de toezichthouders bezien en indien nodig bijgewerkt; het inspectieprogramma kan veranderen onder andere door landelijke inspectiethema's, resultaten van vervolginspecties, beleidswijzigingen, gevallen van niet-naleven, ernstige klachten, bijna-ongevallen, ernstige ongevallen, incidenten of nieuwe (dan wel verbeterde) technieken.

De mate van toezicht op een bedrijf is landelijk vastgelegd in het toezichtmodel. Met het toezichtmodel wordt per bedrijf de inspectielast bepaald op basis van de grootte, complexiteit en aanwezige risico's, in combinatie met de beoordeling van het functioneren van het veiligheidsbeheerssysteem uit de laatste inspectie. De inspectielast wordt weergegeven in het aantal Brzo-inspectiedagen per jaar bij het bedrijf. Krijgt het bedrijf een goede beoordeling dan zal de inspectielast minder worden en bij een minder goede beoordeling wordt het meer. In het Brzo 2015 staat dat bij hogedrempelbedrijven jaarlijks een inspectie wordt gehouden, bij lagedrempelbedrijven tenminste één keer per drie jaar, tenzij het bevoegd gezag op grond van een systematische evaluatie van de gevaren het inspectieprogramma aanpast. Het uitvoeringsbeleid van de provinciale opdrachtgevers en lokaal bestuur bevat de bestuurlijke afweging hoe vaak de Brzo-omgevingsdiensten en de veiligheidsregio's de Brzo-bedrijven inspecteren. Inspectie SZW past een risicomethodiek toe om per bedrijf de toezichtlast in inspectiedagen te bepalen.

De inspectieprogramma's van alle Brzo-bedrijven samen vormen met elkaar het gezamenlijke inspectieprogramma van de toezichthouders.

Brzo-inspectie
Een Brzo-inspectie is een veiligheidsinspectie bij een Brzo-bedrijf. Tijdens de Brzo-inspectie worden in een steekproef het veiligheidsmanagementsysteem van het bedrijf en de genomen maatregelen doorgelicht en gecontroleerd of hiermee de veiligheid wordt gewaarborgd. De regels zijn vastgelegd in het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015). Als tijdens een inspectie tekortkomingen worden geconstateerd op andere gerelateerde gebieden, zullen de toezichthouders ook op de voorschriften van andere wetten binnen hun domein handhaven (bijvoorbeeld Inspectie SZW op Arbowet, Wabo-bevoegd gezag op Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of veiligheidsregio op de Wet veiligheidsregio's).

Inspectieteam
Het samenwerkingsverband BRZO+ streeft naar integraal en gezamenlijk toezicht door de drie toezichthouders en, indien nodig, handhavingsacties die zijn afgestemd tussen de verschillende overheidsinstanties.

De Brzo-inspectie wordt uitgevoerd door een inspectieteam, bestaande uit een aantal inspecteurs afkomstig van het Wabo bevoegd gezag (uitgevoerd door Brzo-omgevingsdiensten), Inspectie SZW of de veiligheidsregio. Het Wabo bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de coördinatie. Het Wabo bevoegd gezag kan versterkt worden door een inspecteur van Rijkswaterstaat of de waterschappen als er risico's zijn ten aanzien van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Een aantal Brzo-bedrijven valt onder het bevoegd gezag van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Voor deze bedrijven is SodM aangewezen als toezichthouder voor de Wabo en mede aangewezen als toezichthouder voor

de Arbowet. Dat betekent dat SodM bij deze bedrijven zowel op externe veiligheid als arbeidsveiligheid inspecteert.

Het inspectieteam werkt samen in de voorbereiding (maken van agenda en voorstel voor de te houden interviews), uitvoering (bedrijfsbezoek met visuele controle van de technische en organisatorische maatregelen, veiligheidsbeheerssysteem, rapporten, vervolgdocumenten), delen van de bevindingen met het bedrijf (close-out meeting), afronding met eventueel handhaving en verslaglegging van de inspectie (inspectierapport en openbare samenvatting).

Typen inspecties
In het Brzo 2015 wordt onderscheid gemaakt tussen routinematige en niet-routinematige inspecties. De routinematige inspecties zijn vooraf in het inspectieprogramma ingeplande inspecties. Deze inspecties worden door toezichthouders van of namens minimaal twee verschillende bevoegde gezagen uitgevoerd.

De niet-routinematige inspecties zijn niet vooraf bekendgemaakt bij het bedrijf. Ze hebben in veel gevallen betrekking op ad hoc situaties van slecht of niet naleven, een incident of ongeval. In dit soort situaties is onderzoek nodig om erop toe te zien dat de wetgeving wordt nageleefd en de eventuele onveilige situatie wordt opgeheven. Ook kunnen deze inspecties betrekking hebben op een verdiepingsinspectie naar aanleiding van een eerder uitgevoerde routinematige inspectie. Niet-routinematige inspecties kunnen ook in afstemming door één toezichthouder worden uitgevoerd. Afhankelijk van het onderwerp besluiten de toezichthouders of zij aan een niet-routinematige inspectie deelnemen. In het inspectieprogramma wordt op basis van ervaringen uit voorgaande jaren, rekening gehouden met de omstandigheid dat in voorkomende gevallen niet-routinematige inspecties kunnen plaatsvinden.

Beide type inspecties kunnen aangekondigd, onaangekondigd en aangekondigd met een deel onaangekondigd plaatsvinden:

- De aangekondigde Brzo-inspecties vormen het merendeel van alle inspecties. Dit zijn diepgaande inspecties van het veiligheidsbeheerssysteem van een bedrijf. Hiertoe wordt een inspectieagenda voorafgaand aan de inspectie aan het bedrijf toegestuurd. Hiermee is geborgd dat de gewenste functionarissen geïnterviewd kunnen worden, noodzakelijke procedures en rapportages klaarliggen en de gekozen inspectieonderwerpen kunnen worden beoordeeld. Tijdens deze inspecties worden ook de fysieke maatregelen gecontroleerd.

- De onaangekondigde Brzo-inspecties vinden zowel binnen als buiten kantooruren plaats. De onaangekondigde Brzo-inspecties zijn korter en veelal gericht op operationele aspecten (een rondgang door het bedrijf en inspectie van de op dat moment in uitvoering zijnde veiligheidskritische werkzaamheden binnen het bedrijf).

- Bij een deels aangekondigde inspectie worden tijdens een aangekondigde inspectie ook onderdelen van het bedrijf of inspectieonderwerpen gecontroleerd die niet vooraf aan het bedrijf zijn meegedeeld. Het tijdstip van het onaangekondigde deel van de inspectie wordt niet vooraf aan het bedrijf kenbaar gemaakt. Soms worden aangekondigde en onaangekondigde inspecties kort achter elkaar uitgevoerd (bijvoorbeeld binnen een maand). Deze inspecties worden in de regel als één deels aangekondigde inspectie geregistreerd en in één inspectie-rapportage vastgelegd.

Inspectiemethodiek
De Brzo-inspectie wordt uitgevoerd aan de hand van een landelijk uniforme inspectiemethodiek voor het Brzo-toezicht (zogenaamde NIM) om een gelijk speelveld voor de bedrijven te creëren. Alle inspecteurs die een Brzo-inspectie uitvoeren zijn op dezelfde wijze opgeleid om de NIM te volgen. De inspectiemethodiek omvat de hoofdlijnen voor een inspectie-uitvoering, zowel voor het proces als de inhoud. Hierbij gaat het om een objectief en gemotiveerd oordeel over het door het bedrijf gevoerde preventiebeleid ter voorkoming van zware ongevallen en over het veiligheidsbeheerssysteem (VBS). Het VBS bestaat uit zeven elementen VBS-i t/m VBS-vii, zoals beschreven in de Seveso III-richtlijn en in bijlage 1.

Het inspectieteam heeft als leidend kader bij de inspecties vijf hoofdvragen:

1. Zijn de juiste gevaren en de daaruit voortkomende risico's onderkend?
2. Zijn de juiste maatregelen getroffen?
3. Worden de maatregelen goed onderhouden?
4. Is er een deugdelijk beheerssysteem waarmee het onderkennen van gevaren en risico's, het treffen van de juiste maatregelen en het onderhouden van die maatregelen is geborgd?
5. Voert het bedrijf, alles overziend, het juiste preventiebeleid?

Bij de voorbereiding van een inspectie kiest het inspectieteam welke thema's en daarbij behorende inspectieonderwerpen worden geïnspecteerd en tegen welke beoordelingsgrondslagen. De keuze van de thema's wordt voor ieder bedrijf afzonderlijk gemaakt op grond van de nalevinggeschiedenis van het bedrijf en de aspecten die bij een vorige inspectie zijn beoordeeld. Inspectiethema's kunnen ook gekozen worden naar aanleiding van landelijk afgesproken thema's. Per bedrijf en per jaar kan diepgang en breedte van de inspecties variëren. Kortom de Brzo-inspecties verschillen van elkaar op de inhoud.

Het inspectieproces verloopt van waarneming, bevinding naar beoordeling en conclusie. De inspectiemethodiek beoogt een gelijke waardering in vergelijkbare situaties. Daarom is een waarderingsschaal opgesteld, die de inspecteurs bij hun beoordeling toepassen.

Integraal beeld van de veiligheid bij bedrijven

Tijdens de Brzo-inspectie wordt gecontroleerd op het preventiebeleid en het functionerende veiligheidsbeheerssysteem (software) van het bedrijf. Naast de inspectie op het systeem besteedt het inspectieteam ook aandacht aan het veilig functioneren van techniek (hardware). Ageing (veroudering) is een belangrijk element daarvan.

Naast de technische integriteit van installaties en het veiligheidsmanagementsysteem is veiligheidscultuur (mindware) een belangrijk element voor de veiligheid. Uit diverse (ongevals-) onderzoeken blijkt dat een juiste veiligheidscultuur een voorwaarde is om een acceptabel veiligheidsniveau te bereiken. Veiligheidscultuur heeft geen wettelijk kader, maar wordt algemeen aanvaard als een "zachte" indicator voor de beheersing van de veiligheid door een bedrijf. Tijdens de inspectie wordt de veiligheidscultuur ingeschat door het inspectieteam aan de hand van een vragenlijst. De resultaten van de veiligheidscultuurinschatting worden gebruikt als onderdeel van risico-gestuurd toezicht.

Figuur 1: Veiligheidsprestatie in relatie met techniek, managementsysteem en cultuur

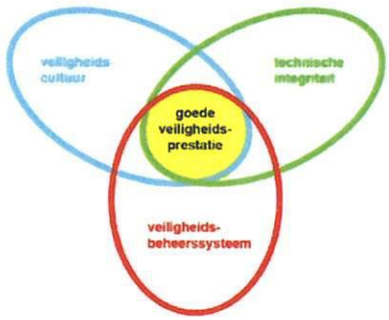

Inspectierapportage

Na afloop van de inspectie legt het inspectieteam gezamenlijk het hele procesverloop vast in de GIR. Met behulp van de GIR wordt het inspectierapport en de openbare samenvatting opgesteld. De openbare samenvattingen van de aangekondigde Brzo-inspecties worden sinds 2014 op de website van BRZO+ gepubliceerd. In deze samenvatting worden de inspectieonderwerpen, de resultaten van de inspectie en indien er overtredingen zijn geconstateerd, het soort, het aantal en de ernst van de overtredingen vermeld. Sinds 2015 wordt de bedrijven de mogelijkheid geboden bij de publicatie van openbare samenvattingen een link naar hun website op te nemen. Via deze link kan worden nagelezen welke acties het bedrijf onderneemt naar aanleiding van de resultaten van de inspectie.

Volledigheidsbeoordeling veiligheidsrapport
Het veiligheidsrapport is een uitgebreide beschrijving van alle relevante veiligheidsrisico's van bedrijfsactiviteiten. Het bedrijf moet het veiligheidsrapport tenminste iedere vijf jaar bezien en zo nodig bijwerken. De plicht om het veiligheidsrapport op te stellen geldt alleen voor de hogedrempelbedrijven.

Het Wabo bevoegd gezag, Inspectie SZW en de veiligheidsregio beoordelen ieder de volledigheid van het ingediende veiligheidsrapport. De toezichthouder Wabo kan versterkt worden door een inspecteur van Rijkswaterstaat of de waterschappen als er risico's zijn ten aanzien van de kwaliteit van het oppervlaktewater. De verantwoordelijkheid voor de coördinatie van de beoordeling ligt bij de toezichthouder Wabo.

Tijdens reguliere Brzo-inspecties controleren de inspectieteams of wat beschreven is in het veiligheidsrapport overeenstemt met de situatie binnen het bedrijf.

Handhaving
Tijdens een inspectie of beoordeling van het veiligheidsrapport kan een overtreding geconstateerd worden. Afhankelijk van de uitkomsten wordt een handhavingstraject ingezet.

Er zijn drie categorieën van overtredingen, gerangschikt van zwaar en middelzwaar naar licht:

Categorie 1: Zwaar; er is sprake van een onmiddellijke dreiging van een zwaar ongeval. Er is dus een ernstig gevaar voor de werknemers en/of directe omgeving van het bedrijf. Enkele voorbeelden van categorie 1 overtreding zijn:

- Gebruik van een niet geschikt apparaat, potentiële ontstekingsbron, in een zone met explosieve atmosfeer.
- Het onvoldoende onderzoek doen naar en het niet nemen van maatregelen als gevolge van een aantal vergelijkbare incidenten.
- Tijdens afwezigheid van operators is niet geborgd dat de sprinklerinstallatie in werking treedt.

Categorie 2: Middelzwaar; er is geen sprake van onmiddellijke dreiging voor de veiligheid van werknemers en/of directe omgeving; wel is vastgesteld dat het bedrijf onvoldoende maatregelen heeft getroffen. Enkele algemene voorbeelden van categorie 2 overtredingen zijn:

- Een vlamdover is sinds de ingebruikname niet geïnspecteerd. Volgens de manual moet de vlamdover periodiek worden onderhouden.
- Een procedure Brzo-audits waarin het bedrijf aangeeft periodiek audits uit te voeren wordt niet opgevolgd. De audit is of niet uitgevoerd of is onvoldoende gericht op het functioneren van het veiligheidsbeheerssysteem.
- De vulgraden van de tanks die steekproefsgewijs zijn getoetst, komen niet overeen met de uitgangspunten uit de risicoanalyse.

Categorie 3: Licht (zeer geringe dreiging): betreffen lichtere tekortkomingen, waarvoor een lichtere sanctie met een redelijke hersteltermijn wordt opgelegd. Ook hier is geen sprake van onmiddellijke dreiging voor de veiligheid van werknemers of directe omgeving. Enkele algemene voorbeelden van categorie 3 overtredingen zijn:

- De identificatie van de gevaren en beoordeling van de risico's tijdens uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden zijn onvoldoende beschreven.
- Effectiviteit van bepaalde maatregelen is niet goed beschreven.
- Brandwerende deuren buiten productiezone sluiten onvoldoende.

Afhankelijk van de ernst van de overtreding wordt een passend vervolgtraject ingezet. Bij categorie 2 en - 3 overtredingen wordt het bedrijf middels een hersteltermijn in de gelegenheid gesteld de overtreding ongedaan te maken of te herstellen. Dan zal handhaving achterwege blijven. Is dit niet het geval of is de overtreding ernstig van aard, dan worden er handhavingsinstrumenten ingezet. Het inspectieteam bepaalt, afhankelijk van de aard en de ernst van de geconstateerde overtredingen en de naleefgeschiedenis van het bedrijf, welke sancties uit de handhavingsstrategie worden ingezet.

Afhankelijk van het onderwerp van de overtreding en de wettelijke mogelijkheden die het bevoegd gezag ter beschikking heeft, bepaalt het inspectieteam welke toezichthouder de handhaving inzet. Het Wabo bevoegd gezag en Inspectie SZW hebben juridisch gezien de meeste mogelijkheden om handhavend op te treden. Per overtreding kunnen meerdere instrumenten worden ingezet. Bij categorie

1 overtredingen wordt direct ingegrepen om de overtreding te beëindigen. Er kan desgewenst met bestuursrecht, strafrecht of een combinatie van beiden worden gehandhaafd.

Na afloop van de gestelde hersteltermijn wordt een hercontrole uitgevoerd om te controleren of de overtreding is opgeheven. Indien dit niet zo is worden extra maatregelen getroffen om dit alsnog te realiseren. Bijvoorbeeld door de inzet van zwaardere sancties.

In de praktijk handhaven bevoegde instanties direct op het besluit of op de onderliggende regelgeving dan wel op de vergunning. In tabel 1 staan de categorieën van overtredingen en de in te zetten sancties (handhavingsinstrumenten) volgens de landelijke handhavingstrategie Brzo, die sinds 2014 wordt gevolgd. Het doel van de handhavingsstrategie is op een adequate en uniforme wijze sanctionerend op te treden.

Naast deze wettelijke instrumenten zetten de toezichthouders ook niet-wettelijke instrumenten in die de naleving van de Brzo-bedrijven bevorderen. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van managementgesprek, informeren van (inter)nationaal hoofdkantoor of veiligheidscultuur beoordeling, Dit wordt per afzonderlijke situatie bepaald.

Tabel 1: Handhavingsinstrumenten volgens Landelijke Brzo handhavingsstrategie

Categorie	Sanctie	Sanctie na hercontrole	Toezichthouder
1. Onmiddellijke dreiging	Stillegging (art. 28 Arbowet) + proces verbaal	Bij negeren PV[7] (misdrijf), eventueel bestuursdwang en eventueel inschakelen FP[8]	Inspectie SZW
	Bestuursdwang (art. 122 Provinciewet, art. 125 Gemeentewet, art. 48 en art. 63 Wvr) + aangifte	N.v.t.	Wabo BG/VR
2. Geen onmiddellijke dreiging	Exploitatieverbod onder last onder dwangsom + proces-verbaal	Bij negeren: verbeuren dwangsom bestuursdwang en eventueel inschakelen FP	Inspectie SZW
	Bestuurlijke boete + zo nodig last onder dwangsom (of bestuursdwang)	verhoogde boete verbeuren dwangsom bestuursdwang inschakelen FP	Inspectie SZW
	Eis ter naleving (art. 27 Arbowet) of waarschuwing	Bestuurlijke boete en zo nodig dwangsom (of bestuursdwang)	Inspectie SZW
	Dwangsom	Inning en/of verhogen dwangsom + PV	Wabo BG/VR
3. Zeer geringe dreiging	Waarschuwingsbrief	Dwangsom	Wabo BG/VR
	Waarschuwingsbrief of eis, art. 27 Arbowet	Boeterapport	Inspectie SZW

[7] PV is Proces Verbaal
[8] FP is Functioneel Parket

Colofon

Bureau BRZO+

www.brzoplus.nl
BureauBRZO@rws.nl

Rijswijk, mei 2021

Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven 2020

BRZO+

Samenvatting

Dit is de tiende editie van de Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven, gebaseerd op de resultaten van Brzo-inspecties uit 2020.

De monitor presenteert de resultaten van Brzo-inspecties. Een Brzo-inspectie is een veiligheidsinspectie bij een Brzo-bedrijf. De regels zijn vastgelegd in het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015).

De Brzo-inspectie wordt in de meeste gevallen uitgevoerd door toezichthouders van Brzo-omgevingsdiensten, Inspectie SZW en de veiligheidsregio's. Maar ook waterkwaliteitsbeheerders en Staatstoezicht op de Mijnen voeren Brzo-inspecties uit. De Brzo-toezichthouders werken samen binnen het landelijk samenwerkingsverband BRZO+.

In 2020 waren in Nederland 407 Brzo-bedrijven actief. Het aantal is in vergelijking met 2019 met 2 gestegen.

Corona
Vanwege de uitbraak van het coronavirus zijn de Brzo-inspecties in 2020 anders georganiseerd. Het vooroverleg, het beoordelen van documenten, het bespreken van de rapportage en de close-out van de inspectie gebeurden via videobellen of telefoneren. Bij het merendeel van de bedrijven volgde een fysieke inspectie ter verificatie en controle.

Inspecties
Van de hogedrempelbedrijven is 97% tenminste één keer geïnspecteerd. De overige 3% is vanwege een geoorloofde reden niet geïnspecteerd. Hiermee is aan de wettelijke verplichting voldaan.
Voor alle lagedrempelbedrijven is aan de wettelijke verplichting voldaan om minimaal eens per drie jaar te worden geïnspecteerd.
Bij de Brzo-bedrijven zijn in totaal 461 inspecties uitgevoerd. 86% van alle inspecties werd vooraf aangekondigd bij de bedrijven. Daarvan had 12% ook een onaangekondigd inspectiedeel. 14% van de inspecties werd niet aangekondigd.

Bedrijven
Er zijn 384 Brzo-bedrijven geïnspecteerd. Bij 38% van deze bedrijven (146) zijn geen overtredingen geconstateerd. Ten opzichte van 2019 is dit een toename van 5%. Bij 40% van de geïnspecteerde bedrijven (152) zijn uitsluitend overtredingen van de lichtste categorie geconstateerd. Dat betekent dat er in totaal bij 78% van de geïnspecteerde bedrijven geen of lichte overtredingen zijn geconstateerd. Ten opzichte van 2019 is dit percentage toegenomen (dit was 71%). Bij 22% van de geïnspecteerde bedrijven (83) zijn middelzware en lichte overtredingen geconstateerd en bij 0,8% (3) is een zware overtreding geconstateerd.

Overtredingen
Er zijn in totaal 761overtredingen vastgesteld. Dit zijn er minder dan in 2019 (dit was 813). De afname in overtredingen is te zien in de categorieën van middelzwaar (van 217 naar 178) en zwaar (van acht naar drie). Van alle geconstateerde overtredingen betrof 76% een lichte overtreding.
De drie zware overtredingen zijn geconstateerd op het gebied van Maatregelen, Explosieveiligheid en Wabo/Milieu. Bij deze overtredingen is direct ingegrepen waarmee het onmiddellijke gevaar werd weggenomen.

Handhaving
Op 1 maart 2021 was 28% van de 761 overtredingen opgeheven. Voor 61% van de overtredingen is het handhavingstraject in uitvoering. Van 11% van de overtredingen wordt het handhavingstraject nog opgestart. Een deel van de overtredingen kan in de praktijk al beëindigd zijn, maar een inspectie moet nog plaatsvinden om dit te bevestigen.
Het Wabo bevoegd gezag en de Inspectie SZW traden het meest op als handhavend toezichthouder.
Uit de beschikbare gegevens van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie blijkt dat in 2020 zeven processen-verbaal voor overtredingen uit voorgaande jaren zijn ingediend.

Brzo-monitor 2020 in beeld

407 actieve Brzo-bedrijven

- 265 hogedrempelbedrijven
- 142 lagedrempelbedrijven

BEDRIJVEN

384 Brzo-bedrijven geïnspecteerd

- 238 met overtredingen
- 146 zonder overtredingen

238 Brzo-bedrijven met overtredingen

- 152 met lichte overtredingen
- 83 met lichte en middelzware overtredingen
- 3 met zware overtreding

Stand op 1 maart 2021

- bij 55 bedrijven alle overtredingen opgeheven
- bij 166 bedrijven handhaving in uitvoering
- bij 17 bedrijven handhaving nog niet gestart

INSPECTIES

461 Brzo-inspecties uitgevoerd

- 349 aangekondigd
- 48 deels aangekondigd
- 64 onaangekondigd

761 totaal aantal overtredingen

- 580 lichte overtredingen
- 178 middelzware overtredingen
- 3 zware overtreding

Stand op 1 maart 2021

- 213 overtredingen opgeheven
- 468 overtredingen; handhaving in uitvoering
- 80 overtredingen; handhaving nog niet gestart

Algemene gegevens en inspecties

Aantal Brzo-bedrijven in Nederland 2016-2020

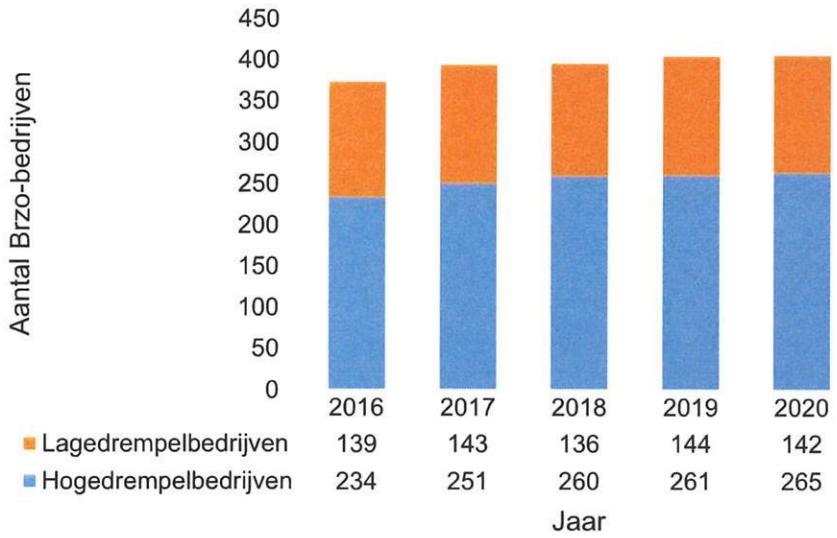

Het aantal Brzo-bedrijven is in 2020 met 2 toegenomen en daarmee redelijk stabiel gebleven.

Er bestaan grote verschillen in omvang van de branches. De branches Handel en distributie en Overslag en transport zijn het grootst, gevolgd door Fijnchemie en Bulkchemie. Driekwart van het aantal bedrijven valt in een van deze branches.

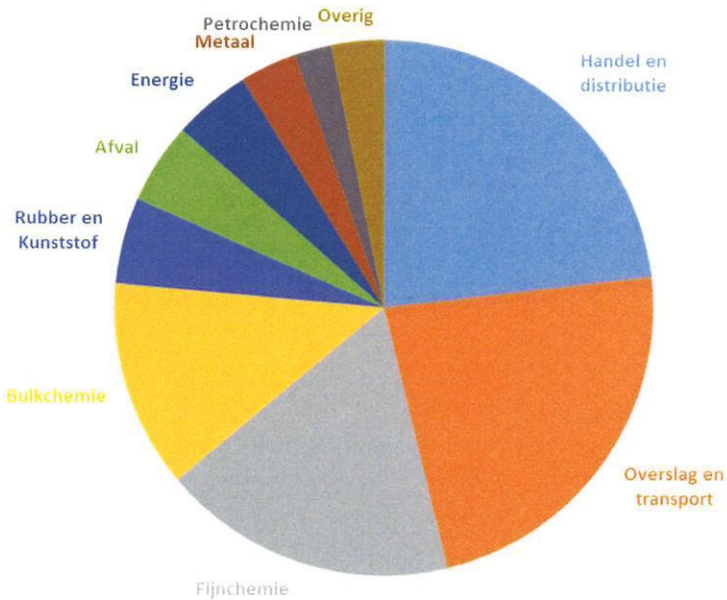

Landelijke indeling Brzo-bedrijven naar bedrijvigheid

Algemene gegevens en inspecties

Aantal hogedrempel- en lagedrempelbedrijven per Brzo-regio en percentage geïnspecteerde bedrijven

	Hogedrempelbedrijven				Lagedrempelbedrijven					
Regio	Aantal bedrijven	Aantal geïnspecteerde bedrijven	Percentage geïnspecteerde bedrijven	Aantal niet geïnspecteerde bedrijven	Aantal bedrijven	Aantal in 2020 geïnspecteerde bedrijven	Aantal bedrijven minimaal 1x per 3 jaar geïnspecteerd	Aantal bedrijven dat niet is geïnspecteerd in periode 2018-2020	Totaal aantal bedrijven	Totaal aantal geïnspecteerde bedrijven
Limburg	25	25	100%	0	14	7	14	0	39	32
Noord-Brabant	43	43	100%	0	29	28	29	0	72	71
Zuid-Holland/Zeeland	111	109	98%	2	31	30	31	0	142	139
Gelderland/Overijssel	30	30	100%	0	20	19	20	0	50	49
Groningen/Drenthe/Friesland	23	22	96%	1	22	18	21	1	45	40
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	27	24	89%	3	25	23	25	0	52	47
Staatstoezicht op de Mijnen	6	5	83%	1	1	1	1	0	7	6
Totaal	**265**	**258**	**97%**	**7**	**142**	**126**	**141**	**1**	**407**	**384**

De hogedrempelbedrijven moeten jaarlijks geïnspecteerd worden, tenzij de toezichthouders op basis van een risico-analyse het inspectieprogramma aanpassen. Van de hogedrempelbedrijven is 97% tenminste één keer geïnspecteerd. De overige 3% is vanwege een geoorloofde reden niet geïnspecteerd. Hiermee is aan de wettelijke verplichting voldaan.

Voor alle lagedrempelbedrijven is aan de wettelijke verplichting voldaan om minimaal eens per drie jaar te worden geïnspecteerd.

Algemene gegevens en inspecties

Aantal aangekondigde, deels aangekondigde en onaangekondigde inspecties per regio

Regio	Aantal aangekondigde inspecties	Aantal deels aangekondigde inspecties	Aantal onaangekondigde inspecties
Limburg	29	6	
Noord-Brabant	45	28	34
Zuid-Holland/Zeeland	146		19
Gelderland/Overijssel	46	5	5
Groningen/Drenthe/Friesland	39		2
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	38	9	4
Staatstoezicht op de Mijnen	6		
Totaal	**349**	**48**	**64**

Bij 384 Brzo-bedrijven zijn 461 inspecties uitgevoerd. Bij een aantal bedrijven zijn dus meerdere inspecties uitgevoerd.

Naleving Brzo-bedrijven

Percentage bedrijven zonder overtredingen in de afgelopen vijf jaar

Het aandeel bedrijven zonder overtredingen schommelt rond de 40%.

Naleving Brzo-bedrijven

Indeling van geïnspecteerde bedrijven naar zwaarte van de geconstateerde overtredingen

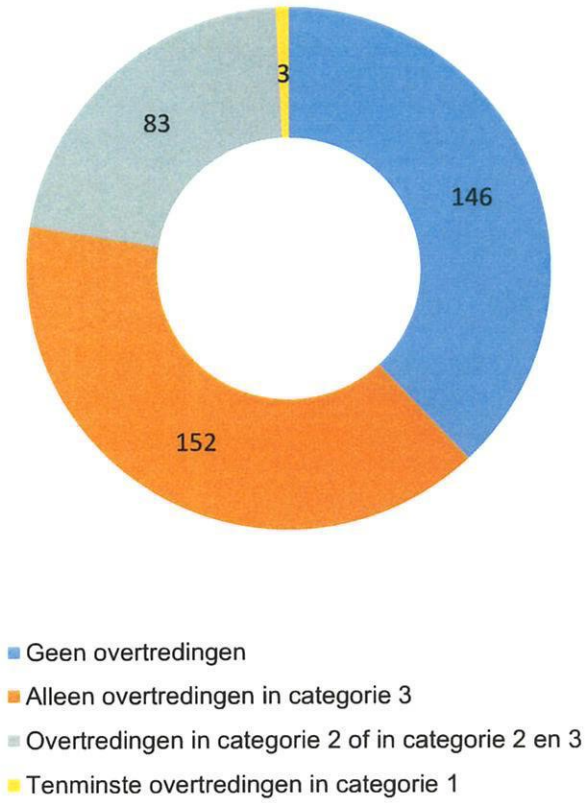

CATEGORIE 1
ZWAAR (ONMIDDELLIJKE DREIGING VAN EEN ZWAAR ONGEVAL)
CATEGORIE 2
MIDDELZWAAR (GEEN ONMIDDELLIJKE DREIGING VAN EEN ZWAAR ONGEVAL)
CATEGORIE 3
LICHT (ZEER GERINGE DREIGING VAN EEN ZWAAR ONGEVAL)

Er zijn 384 Brzo-bedrijven geïnspecteerd.
Bij 38% van deze bedrijven (146) zijn geen overtredingen geconstateerd.
Bij 40% van de geïnspecteerde bedrijven (152) zijn uitsluitend overtredingen van de lichtste categorie geconstateerd.
Bij 22% van de geïnspecteerde bedrijven (83) zijn middelzware en lichte overtredingen geconstateerd. Bij 0,8% (3) is een zware overtreding geconstateerd.

Naleving Brzo-bedrijven

Aantal (bedrijven met) overtredingen per branche

Branche	Aantal geïnspecteerde bedrijven	Aantal bedrijven met overtredingen	Totaal aantal overtredingen	Aantal overtredingen naar ernst		
				CAT 1	CAT 2	CAT 3
Afval	19	11	19	0	6	13
Bulkchemie	49	35	134	1	32	101
Energie	14	6	9	0	2	7
Fijnchemie	70	44	120	0	29	91
Handel en distributie	91	58	161	1	48	112
Metaal	14	10	44	0	5	39
Overslag en transport	90	45	179	0	29	150
Petrochemie	9	9	29	1	7	21
Rubber en kunststof	18	13	35	0	5	30
Overig	10	7	31	0	15	16
Totaal	**384**	**238**	**761**	**3**	**178**	**580**

De meeste overtredingen zijn geconstateerd in de branche Overslag en transport. Gemiddeld is het aantal overtredingen per bedrijf in de branches Metaal en Overig het hoogst, in de branche Energie het laagst. Petrochemie is de enige branche waarin bij elk bedrijf overtredingen zijn geconstateerd.

Ernst van de overtredingen in 2016-2020

Categorie	Aantal overtredingen				
	2016	2017	2018	2019	2020
1: Onmiddellijke dreiging zwaar ongeval	4	2	1	8	3
2: Geen onmiddellijke dreiging zwaar ongeval	181	164	147	217	178
3: Zeer geringe dreiging zwaar ongeval	497	499	607	588	580
Totaal	**682**	**665**	**755**	**813**	**761**

Het totaal aantal overtredingen in 2020 is gedaald ten opzichte van 2019. Het betreft een afname van zwaardere overtredingen van categorie 2 en 1. Het aantal lichte overtredingen van categorie 3 is ongeveer gelijk gebleven.

Handhaving door de toezichthouders

Status van alle overtredingen uit 2020 op 1 maart 2021

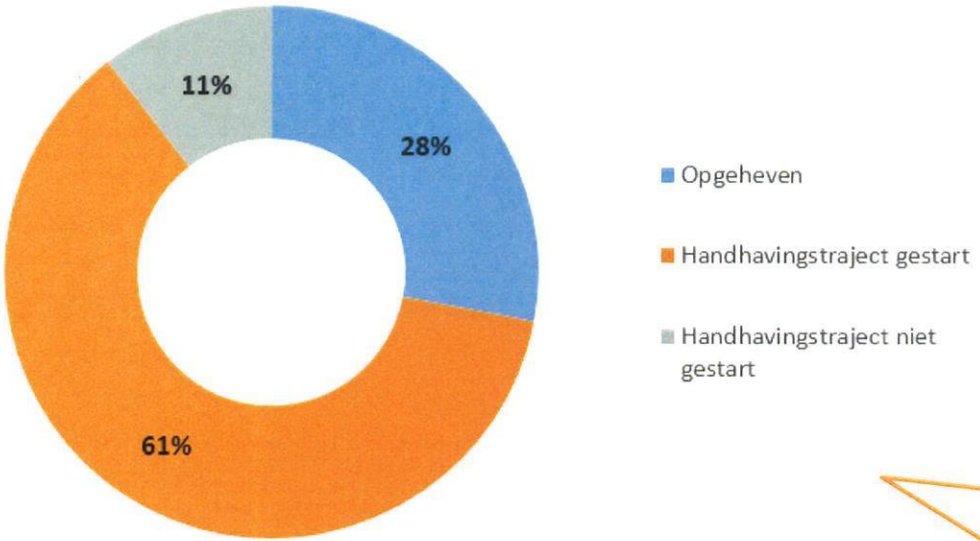

Op 1 maart 2021 was 28% van alle overtredingen opgeheven. Voor 61% van de overtredingen is het handhavingstraject in uitvoering.
Een deel van deze overtredingen kan in de praktijk ook al beëindigd zijn, maar een hercontrole moet nog plaatsvinden om dit te bevestigen. Bij 11% van de overtredingen was handhaving op de peildatum nog niet gestart.